

Terna barnehage

Eit hav av moglegheiter



Årsplan

Innhald	Side
Innleiing	3
Pedagogisk plattform, barnesyn og kunnskapssyn	4
Danning	5
Omsorg	6
Barna si medverknad	7
Leik	8
Mobbing	9
Læring	10
Mål for kvardagsaktivitetar	11
Fagområda	14
Årshjul	22
Fokusområder - Mobbing - Å meistre med kroppen - «De utrolige årene»	23
Dei eldste i barnehagen - førskulebarn	28
Overgang barnehage - skule/SFO	29
Samarbeid mellom heim og barnehage	30
Planlegging, dokumentasjon og vurdering	31
Kontaktinformasjon - Vigilo	33

Innleiing

Årsplanen har fleire funksjonar:

- Ein arbeidsreiskap og eit styringsdokument for barnehagen sitt personale.
- Utgangspunkt for foreldra og SU for å påverke innhaldet i barnehagen.
 - Grunnlag for kommunen sitt tilsyn med barnehagen.
- Informasjonsdokument til eigar, politikarar, samarbeidspartnarar, føresette, kommunen og andre om det pedagogiske arbeidet i barnehagen.

Barnehageloven § 1. - Formål:

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg, lek og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på respekt for menneskeverdet, på åndsfrihet, nestekjærlighet, likeverd og solidaritet, slik disse grunnleggende verdiene kommer til uttrykk i kristen og humanistisk tradisjon og i ulike religioner og livssyn, og slik de er forankret i menneskerettighetene. Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning. Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»



Pedagogisk plattform

Visjon: Terna barnehage – Eit hav av mogleheter.

I Terna barnehage er det eit ynskje å tilby barna eit hav av mogleheter, i ei tid der det også er eit hav av mogleheter.

Terna - fuglen - symboliserer barnet, som biletleg talt reiser ut på eit hav fullt av mogleheter. Det er den pedagogiske plattforma vår, og utgangspunktet vårt for arbeidet med barnet. Saman reiser me ut på havet. Dei vaksne lyttar til det barnet synest er interessant, og barnet får vere med på å bestemme når me kaster garnet som skal fange mogleheitene. Namna på gruppene og avdelingane symboliserer garnet: Harpa, Teina, Håven, Kilenota, Snurpenota og Trollgarnet.

Barnesyn

I Terna barnehage ønskjer me å stå for eit syn på barn som aktive, kompetente, ressurssterke individ med eiga kraft og lyst til å læra, veksa og utvikla seg. Barnet er ein ressurs med enorme mogleheter, fylt av evner og gode eigenskapar, med eiga lyst og kraft til å læra og utvikla seg.

Kunnskapssyn

Me lærer sjølv ved å:

- vera aktive,
- stille spørsmål i staden for å berre gje svar,
- vera nysgjerrige i staden for å berre gje informasjon,
- vera utforskande i staden for berre å overføre kunnskap.

Danning

Med omgrepet «danning» forstår me ein livslang prosess som mellom anna handlar om å utvikle evne til å reflektere over eigne handlingar og veremåtar.

Evne til refleksjon hjå barn vert best utvikla i leikande samspel med andre. I samvær, leik og samtalar prega av utforsking vert barnet i stand til å forstå seg sjølv og andre. Målet med danning er at barnet skal oppleve seg som ein sjølvstendig og ansvarleg deltagar i eit fellesskap. Barnet skal utvikle evne til å tenke sjølv, til å vere kritisk og vurdere vedtekne sanningar.

Barnehagen har difor eit stort ansvar for at barn og vaksne vert eit fellesskap. Dette fellesskapet må pregast av ein prøvande og nysgjerrig veremåte, der omsynet til kvarandre og respekt for ulikskap er sentralt.

Danning er eit nøkkelord når me reflekterer over fylgjande spørsmål: Korleis skapar me ei god framtid for alle, kva er viktige verdiar, kunnskap og dugleik i vår tid?

Danning er normer, verdiar og haldningar me har og handlingar me gjer. Danning er ein kontinuerleg prosess som går føre seg i samspel mellom menneske.
Mål: Barna får erfaring med kva det betyr at "Eg snakkar og oppfører meg ovanfor andre slik eg forventar at andre snakkar og oppfører seg ovanfor meg".

I Terna barnehage gjer me det slik:

- *Me vil støtta barna i å lytta til andre, akseptera andre sine tankar og meininger, men også stå opp for og målbera sine eigne meininger.
- *Barnet vil bli møtt som det er.
- *Både respekt og humor er reiskap.
- *Me lar barna få trening i å løysa konfliktar, øva seg i å setje grense for seg sjølv og kunna seia stopp. Men det vil ikkje få gå ut over einskildpersonar, slik at det blir mobbing. Ikkje alle handlingar er akseptable.
- *Barnet får hjelp til å oppfatta kva rammer som er akseptable i samvær med andre.
- *Personalet skal hjelpe barnet til å forstå at eigne handlingar kan gå ut over andre.

Omsorg

Barn har rett til omsorg og skal møtest med omsorg. Omsorg skal vera grunnpillaren i kvardagen i barnehagen. God omsorg handlar mellom anna om å gje hjelp og støtte ved måltid, stell og påkledning, og å gje utfordringar og gje rom for meiningsfylte aktivitetar i leik og læring.

Barnehagepersonalet har ei yrkesetisk plikt til å handle omsorgsfullt overfor alle barna i barnehagen. Ved å vere lydhør og prøve å forstå, gjer me både anerkjening og omsorg. Positive relasjonar mellom barn og vaksne, og mellom barn og barn, skapar grunnlag for å kunne gje og ta imot omsorg til og frå kvarandre.

Vurderinga av når eit barn treng ekstra omsorg vil vere subjektiv. Her er det viktig at me vaksne følgjer magefølelsen vår. Det kan vere at nettopp du har fanga opp eit lite signal som andre vaksne har oversett. Me vaksne skal gje individuell omsorg til kvart einskilt barn, og vera klar til å la barnet gå vidare når det gjev signal om det (COS).

I Terna barnehage gjer me det slik:

- * Me legg vekt på at dei vaksne **ser** kvart enkelt barn i barnehagen og verdset barna sine ulikskaper.
- * Kvart barn har sin eigen primærkontakt, som har eit ekstra ansvar for barnet.
- * Personalet i barnehagen viser omsorg gjennom å delta og engasjere seg i kvardagsaktivitetar og leik saman med barna.
- * Me ønskjer å ha eit «stort fang» kor det er plass til alle barna, gje av oss sjølve og vise at me bryr oss om dei.
- * Barnehagen har fokus på ein sunn kvardag gjennom kosthald, hygiene og fysisk aktivitet.

Barna sin medverknad

Barn har rett til å få uttrykkje seg, og få delta i planlegging av det daglege livet i barnehagen. FN sin barnekonvensjon vektlegg at barn har rett til å seia meinings si i alt som vedgår dei.

Barna har rett til medverknad tilpassa alder og føresetnader.

Barn skal jamleg få høve til aktiv deltaking i planlegging og vurdering av barnehagen si verksemd. Barnet sine synspunkt skal vektleggjast i samsvar med deira alder og modning.

Barn må både få oppleve tilknyting og fellesskap, og kjenne at dei kan bestemme sjølve og uttrykkje eigne intensjonar, ynskjer og behov. Barn uttrykkjer korleis dei har det både kroppsleg og språkleg. Dei yngste barna formidlar synspunkta sine med kroppshandlingar, mimikk og andre kjensleuttrykk, medan det verbale språket vert nytta i større grad etterkvart som borna vert eldre.

Barn sin medverknad handlar om å gje barnet rett til å påverke sin eigen kvardag. Barnet utviklar seg i samspel med dei vaksne, dei andre barna og det fysiske miljøet. Kvaliteten i dette samspelet vil vera avgjerande for om det å vera i barnehagen vert ei oppleving som barnet synes er innhaltsrik og meiningsfull. Grunnleggjande i arbeidet med barns medverknad er vaksne sitt syn på barn, og korleis me er i møte med barnet. Me vaksne skal prøve å forstå, og lære oss å både sjå og høre barnet me har framfor oss. Barnet skal få vera medverkande både i planlegging, utføring og vurderingsarbeid.

I Terna barnehage gjør me det slik:

- * Me har få og enkle reglar.
- * Me møter barna med forståing, sjølv om me ikkje alltid kan innfri ynskjer.
- * Me spør barna om kva dei tenker og meiner.
- * Me er lydhøyre vaksne.
- * Me lar barna få ansvar ut frå føresetnad.
- * Me lar barna delta aktivt i kvardagen.

Leik

Med leik meiner me «spontan, skapande og indremotivert aktivitet som er styrt av barnet sjølv».

Leik hjelper barna til å skape orden og oversikt i verda kring seg. Leiken let barnet få glede og utløp for fantasi og fabulering. Samstundes kan leiken også vera problemløysar. Gjennom leiken utviklar barnet seg på ulike områder, intellektuelt, språkleg, fysisk, sosialt og emosjonelt. Gjennom rollelek får dei trening i å fungere saman med andre. Barn leiker forskjellig ut frå alder.

I barnehagane i Øygarden finns det eit variert leikemateriale tilgjengeleg for barna. Dei vaksne observerer og tek del i leiken. Dei vaksne i barnehagen stimulere barna til leik på tvers av alder og kjønn, og hjelper til slik at alle får ta del.

Leiken er magisk, og er barna si frie livsverden. Den har eigenverdi, er moro og vert styrt av barna sin indre verkelegheit der prosessen er det viktigaste. Ingenting er så stimulerande for barn si utvikling som leiken. Barna utviklar seg og lærer gjennom leiken, dei fordjupar seg, etterliknar og bearbeidar erfaringar og inntrykk dei får frå miljøet rundt seg.

Barnehagen skal gje barn høve til leik, livsutfalding og meiningsfylte opplevingar og aktivitetar. Leiken skal ha ein viktig plass i barnehagen. Han er ei grunnleggjande læringsform som barn uttrykkjer seg gjennom.

I Terna barnehage gjer me det slik:

- * Dagen gjev rom for leik.
- * Dei vaksne er til stades der barna er, slik at dei kan tre støttande til dersom barna ynskjer det og har behov.
- * Det fysiske miljøet skal innby til ulike typar leik.
- * Me bytar ut leiker med jamne mellomrom
- * Me gir barn ulike opplevingar som dei kan ta med i leiken.

Mobbing

Med mobbing forstår me når ein person eller ei gruppe gjentekne gonger og over tid plagar og trakasserer eit offer. Mobbing kan skje med slag og spark, ignorering, utesetjing og erting.

Mobbing handlar om makt og avmakt - det er eit skeivt maktforhold mellom den som mobbar og den som blir mobba. Mobbing handlar om negative mønster som går føre seg over tid, og der det er ubalanse i relasjonane. Det dreier seg altså ikkje om enkeltståande handlingar som inngår i det å vera menneske, eller om barn som ein gong i mellom ikkje blir med i leik.

Det er vanleg å seie at det er mobbing når plaginga skjer kvar veke eller oftare, men for den som vert ramma, kan også plaging som skjer sjeldnare enn éin gong i veka, vere ei vesentleg belastning.

Korleis ser mobbing mellom små barn ut?

Undersøkingar på landsbasis om barn sine opplevingar i barnehagen viser at om lag 12 prosent opplever å verta plaga i barnehagen. Kjenneteikn på slik plaging er at nokon

- slår, dyttar og luggar andre
- ertar, ler av andre og kallar dei dumme ting
- øydelegg og gøymer andre sine ting
- stengjer andre ute

Barnehagen skal fremja demokrati og likestilling og motarbeida alle former for diskriminering. Barna skal læra å akseptera ulikskapar, og innhaldet i barnehagen skal opplevast som meiningsfylt for kvar einskild.

Samspelet mellom barna er ein viktig del av læreprosessen og me må difor gjera barna viktige for kvarandre. Gjennom å vere samla rundt noko som bidreg til gode opplevingar, interesse for den andre sitt engasjement, humor, glede og samarbeid, kan barna læra av kvarandre.

I Terna barnehage gjør me det slik:

- * Anerkjener, ser, lyttar og forstår barnet. Alle sine stemmer skal bli høyrt.
- * Me skapar rom for ulikskap og ulike meininger.
- * Me jobbar for at alle skal bli med i leik, og oppfordrar til inkludering.
- * Me verdset kvarandre og vaksne er gode rollemodellar.

I Vigilo finn de Terna barnehage sin eigen handlingsplan mot mobbing.

Læring

Me legg til grunn eit heilskapleg syn på læring, kor læring er nært knytt til leik og omsorg. Barn lærer gjennom leik, opplevingar og erfaringar saman med andre menneske, og gjennom utforsking av miljøet.

Å rettleie barn til å tenke over eigne tankemåtar er svært viktig for framtidig læring. Når barnet i ein læringssituasjon vert gjort oppmerksam på eigen tenking, kan det verta klar over sine sterke sider og kva framgangsmåte som vert hensiktsmessig å bruka vidare i eiga læring. Kvaliteten på samspelet mellom barn og personale er såleis avgjerande for barn si læring. Personale i barnehagane skal ha eit aktivt forhold til barna sine læringsprosesser, og vekke interesse hos alle barn.

Barn lærer gjennom **alt** dei opplever og erfarer. Eit godt samspel mellom barn og vaksne og barn/barn er sjølve fundamentet for læring.

I Terna barnehage gjer me det slik:

- *Me tek utgangspunkt i det barna er opptekne av.
- *Me snakkar om det me opplever saman, gir det namn, beskriv det me ser, og viser entusiasme og engasjement.
- *Me viser barna korleis ting fungerer.
- *Me stiller spørsmål, og finn svar saman med barna.
- *Prosjektarbeid.



Mål

for

kvardagsaktivitetane

SITUASJON	MÅL	KORLEIS
Avdelinga opnar	<ul style="list-style-type: none"> - Barn og foreldre skal føle seg trygge og velkomne i barnehagen. - Å skape høve til utveksling av beskjeder/ informasjon mellom foreldra og barnehagen. - Å skape ei roleg morgenstund. 	<ul style="list-style-type: none"> - Me ønskjer alle velkomne ved å møte kvar einskild i garderoben. - Me er interesserte i korleis barnet har det, og om det har hendt noko særskild med barnet som barnehagen har nytte av å få informasjon om. - Me legg opp til rolege aktivitetar.
Frukost/ ettermiddags måltid	<ul style="list-style-type: none"> - Å øve inn gode rutinar for hygiene. - Å skape trivsel og ro rundt måltidet. - Lære bordskikk. - Å trenre på å halde samtalar der alle som ønskjer det har høve til å delta. 	<ul style="list-style-type: none"> - Me vaskar hendene før måltidet. - Me samlast ved bordet og syng for maten. Når vi går frå bordet takkar me for mat og ryddar etter oss. - Dei vaksne hjelper barna til å halde ro rundt bordet, og til å halde samtalen i gang. Dei ser etter at alle får i seg mat.
Fri leik	<ul style="list-style-type: none"> - Alle barn skal ha gode leikeopplevelingar. - Barna skal ha tid og rom til å fordjupe seg i leiken. - Barna skal få inspirasjon til aktiv og kreativ leik. - Personalet skal hjelpe barn inn i leik dersom dei treng det. 	<ul style="list-style-type: none"> - Personalet har kunnskap om leik, og observerer at alle barna har høve til å delta i leik. - Personalet vernar leik frå unødige avbrot, og legg til rette det fysiske miljøet for allsidig leik. - Anna innhald i barnehagen skal leggjast til rette slik at det inspirerer til leik.
Tilrettelagt aktivitet	<ul style="list-style-type: none"> - Å gje barna idear til kreativ skaping, gje støtte til barna si lærelyst og vitebegjør. - Gje barna innføring i ulike måtar å uttrykkje seg på, mellom anna gjennom forming, dans, musikk og drama. - Gje innføring i sentrale område, mellom anna dei 7 fagområda. 	<ul style="list-style-type: none"> - Gjennom til dømes temaarbeid, formingsaktivitetar, musikk, dans og drama, fysisk utfaldning, lesing og skriving, turar.
Rydding	<ul style="list-style-type: none"> - Gjennom samarbeid lære å ta ansvar for orden og trivsel, 	<ul style="list-style-type: none"> - Barna får utdelt ryddeoppgåver, dei vaksne rettleiar og er til hjelp

	<p>føle medansvar for at leiker og inventar er i orden.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Å øve på å ta imot ein beskjed, samt utføre oppgåva. 	
Samling	<ul style="list-style-type: none"> - Å ha ei fin stund saman, som kan fremje fellesskapskjensla. - Å øve på å høyre på andre og fortelje noko til dei andre, trenere konsentrasjon. - Å stimulere til refleksjon, undring og dialog. - Gje innføring i sentrale område, mellom anna dei 7 fagområda 	<ul style="list-style-type: none"> - Inndeling og opplegg etter alder og utvikling. - Me tek til dømes opp ulike emne, les, syng, samtaler.
Smøremåltid	<ul style="list-style-type: none"> - Å øve inn gode rutinar for hygiene. - Å ta vare på tradisjon og kultur ved matbordet, lære bordskikk og sjølvstende. - Å ha ei sosial stund med positive samtalar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Me vasker hendene før måltidet, samt fokuserer på hygiene under måltidet. - Me samlast ved bordet og syng før maten. Når me går frå bordet takkar me for mat og ryddar etter oss. - Me øver på å ta val. - Me øver på å smøre på maten sjølv. - Me held fokus på sunt kosthald. - Me fokuserer på kva som er akseptabel oppførsel ved bordet, øver på å sende mat og pålegg til kvarandre, samt be om det når me treng det sjølv. - Dei vaksne hjelper til med å lage ein god og positiv dialog kring bordet.
Påkledning	<ul style="list-style-type: none"> - Å øve på å finne rette klede til rett ver. - Å trenere på å kle på seg sjølv, mellom anna for å auke barna si kroppskjensle, sjølvstende og kjensle av meistring. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vaksne og barn ser på ver og temperatur, og kjem i fellesskap fram til kva som er lurt å ha på seg. - Barna trenar på å kle på seg sjølv, og startar i det små til dømes med å ta på lua eller sokken sjølv.
Uteleik	<ul style="list-style-type: none"> - Å få allsidige opplevingar og utfordringar i ulikt terrenge og ver. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vi er ute ein periode kvar dag. Lengda på uteleiken varierer etter årstid og ver.

	<ul style="list-style-type: none"> - Å få positive opplevingar ute. - Å få positive opplevingar med aktiv bruk av eigen kropp. - Å utvikle motorikk og fysikk. - Å få gode leikeopplevingar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Vi har eit flott uteområde der barna kan utfalte seg og variere leiken. - Me går på oppdagarferd i nærområdet minimum ein gong i veka. - Me har gym i Hjeltefjorden arena.
Henting	<ul style="list-style-type: none"> - Å gje foreldra god informasjon om korleis barnet sin dag i barnehagen har vore. - Å ta avskjed med barn og foreldre, og sørge for at dei føler seg velkomne att. 	<ul style="list-style-type: none"> - Personellet snakkar med foreldra når dei går, og tek avskjed med barnet. - Barnehagen stengjer 17.00.

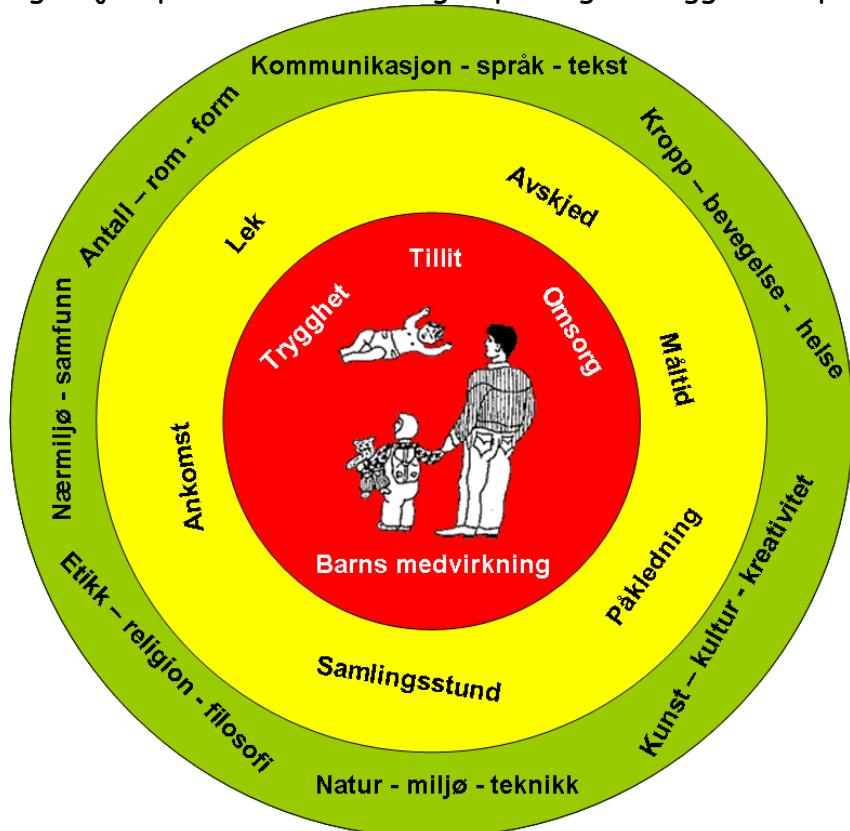
Fagområda

For å sikre barna eit variert og allsidig pedagogisk tilbod er innhaldet i barnehagen delt inn i sju fagområde, som er sentrale for barna si oppleving, utforsking og læring. I det pedagogiske arbeidet vil fagområda som ofta opptre tverrfagleg, det vil sei at fleire fagområde vil vere representert samtidig.

Dei 7 fagområda er:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Nær miljø og samfunn
- Etikk, religion og filosofi
- Natur, miljø og teknikk
- Tal, rom og form

Me ønskjer å tilby barna ein barnehagekvardag der dei opplever progresjon i løpet av tida dei går i barnehagen. Progresjon frå det nære til verda omkring. Detaljert prosjeksjonsplan finn de som eigen plan og vedlegg til årsplanen.



Kommunikasjon, språk og tekst

Barnehagealderen er ein viktig utviklingsperiode for å lære seg talespråk, førebuing til skriftspråk og kommunikasjon gjennom kroppsspråk. Personalet i barnehagen skal legge stor vekt på måten me kommuniserer på med barna. Det er viktig med tydeleg tale og blikkontakt. Barn utviklar språket sitt gjennom leik og samvær med andre. Derfor legg me også vekt på samtalar under måltid, påkledning og under stell. Barna skal læra å bruke språket sitt til å uttrykke følelsar, ynskje og erfaringar og til å løyse konfliktar. Dei skal og lære å bruke språket til å skape positive relasjonar i leik og anna samvær.

Mål:

Barnehagen skal ha eit språkmiljø der det er mogleg for barna å utvikle god kommunikasjon med andre i ulike situasjonar. Barna skal få erfaringar som gjev dei ei god språkforståing, eit godt ordforråd og ei forståing av at tekst har ei mening og ein samanheng.

Korleis jobbar me med kommunikasjon, språk og tekst ?

- Dei vaksne skal hjelpe barna å setje ord på eigne kjensler.
- Dei vaksne skal undre seg saman med barna.
- Vaksne som er medvitne på korleis me bruker språket, og korleis me er saman med barna.
- Dei vaksne skal sette ord på det som skjer rundt barna.
- Språket skal stå sentralt i alle kvardagssituasjonar.
- Personalet må vere gode førebilete for barna.
- Me lar barna møte tekst gjennom høgtlesing og dialoglesing.
- Saman med barna skriv me tekst til teikningar som barna har laga.
- Personalet skal skape eit språkstimulerande miljø for alle barn og oppmuntre til å lytte, samtale, leike med lyd, rim, rytme og til å fabulere ved hjelp av språk og song.

Kropp, bevegelse og helse

Terna barnehage har eit flott nærmiljø med både sjø og skog. Dette gjer det mogleg for oss å la barna møte ulike utfordringar i variert terreng. Ute i naturen opplever barn mykje kroppsleg meistring, og me ynskjer å gje barna positive opplevingar ved bruk av heile kroppen. Barnehagen skal bidra til at barna utviklar forståing og respekt for eigen og andre sin kropp, og for at alle er forskjellige. Me skal også legge til rette for at barna tileigner seg gode vanar i form av ein kropp i bevegelse og eit sunt kosthald.

Mål:

Gjennom fysiske aktivitetar skal barna få sjølvkontroll og god sjølvkjensle. Barna skal også få erfara positive relasjonar og samhald gjennom fysisk aktivitet og leik i barnegruppa.

Korleis jobbar me med kropp, bevegelse og helse?

- Personalet legg opp til turar i nærområdet med barnegrupper.
- Me brukar Hjeltefjorden arena.
- Me leikar songleikar og andre fellesleikar.
- Me samtalar om kropp og helse i daglege samtalar.
- Personalet fremjar eit godt og sunt kosthald gjennom å lage sunne måltider i barnehagen saman med barna.

Kunst, kultur og kreativitet

Gjennom rike erfaringar med kunst, kultur og estetikk får barn høve til sansing, oppleveling, eksperimentering, skapande verksemd, tenking og kommunikasjon. Fagområdet gjeld uttrykksformer som biletkunst og kunsthandverk, musikk, dans, drama, språk, litteratur, film, arkitektur og design. Ettersom barnekulturen vert utvikla gjennom leiken, blir personalet si oppgåve å utvikle, bevare og stimulere barnet sin nysgjerrighet og forskartrong så rikt og allsidig som mogeleg. Kulturelle opplevingar og det å skape noko felles, bidrar til fellesskap blant barna.

Mål:

Gjennom arbeid med dette fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får moglegheit til å skape noko i fellesskap med andre og bidra til samhald. Me som vaksne skal vere merksame og engasjerte, og kunne gripe små augeblikk. Me må kunne byggje opp under barna sine sterke sider, ha respekt for kvarandre og utfylle kvarandre på ein god måte.

Korleis jobbar me med kunst, kultur og kreativitet?

- Avdelingane skal jobbe med prosjekt.
- Me har eit felles kulturelt utgangspunkt som me kan vidareformidle i fellesskap.
- Dei vaksne skal leggje til rette for aktivitetar der barn opplever fellesskap gjennom møte med ulikt materiell.
- Personalet skal vere gode førebilete for barna og positive i forhold til utfordringar.

Natur, miljø og teknikk

Naturen gjev rom for eit mangfold av opplevingar og aktivitetar til alle årstider og i all slags ver. Barna er opptekne av det som finns ute i naturen. Dei er nysgjerrige og lærelystne, og saman skal me utforske og undre oss i møte med natur, miljø og teknikk. Fagområdet skal bidra til at barn blir kjent med, og får forståing for planter og dyr, landskap, årstider og ver. Med nærområdet vårt som utgangspunkt, vil me utforske prosessane i årstidene, samt ulike fenomen og dyr me møter i kvardagen vår. Me vil også gje barna erfaring med korleis teknikk kan brukast i kvardagen.

Mål:

Barna skal få allsidige og felles opplevingar i møte med naturen. Barna skal få oppleve glede over å ferdast i naturen og få innsikt i natur, miljøvern og samspelet i naturen.

Korleis me jobbar med natur, miljø og teknikk?

- Barna skal få allsidige møter med naturen. Me set ord på og reflekterer over dei erfaringane me gjer oss.
- Personalet skal vere medvitne og gode førebilete og lære barna respekt for det levande i naturen, til dømes ved å ikkje ta dyra vekk, men studere dei der dei er.
- Barnehagen skal bidra til at barna utviklar eit positivt sjølvbilete og ei positiv haldning til eiga læreevn.
- Personalet skal vere nysgjerrige og undrande saman med barna.
- Me skal vise barna respekt for naturen, og verdien av gjenbruk og sortering av avfall.
- Personalet skal møte barna med ei anerkjennande og lyttande haldning.
- Samarbeid og mestring står sentralt når me jobbar med problemløysing og utfordringar i kvardagen.
- Me hentar formingsmateriell frå naturen, og tilbyr gjenbruksmateriell i barna si skapande verksemد.
- Nytte oss av årstidene, bruke dei ulike elementa.

Etikk, religion og filosofi

I dette fagområdet er det fokus på menneskeverd. Me må gje barna ein arena der dei opplever at deira spørsmål vert teken på alvor. Me vaksne skal ikkje alltid ha fasiten, men me må kunne møte barna sin nysgjerrighet med ein gjensidig nysgjerrighet, noko som kan bidra til at barna føler seg møtt og forstått. Gjennom arbeid med fagområdet kan barna utvikle toleranse og interesse for kvarandre og ikkje minst respekt for kvarandre sin bakgrunn, uansett kultur, religion eller livsyn.

Mål:

Barna skal gjennom etikk, religion og filosofi utvikle respekt for menneskeverdet og få ein byrjande kjennskap til og utvikling av verdiar som nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet.

Korleis me jobbar med etikk, religion og filosofi gjennom sosial kompetanse?

- Personalet skal opptre som gode etiske rollemodellar, og rettleie barna i utviklinga av deira sosiale kompetanse.
- I høgtidene jul og påske skal me ha fokus på norske tradisjonar og verdiar.
- Personalet skal gje barna kjennskap til tradisjonar knytt til høgtider i religionar og livssyn som er representert i barnehagen.
- Personalet skal møte barna si tru og spørsmål med alvor og respekt. Me skal gje rom for undring, fortellingar og gode samtalar.
- Me skal kunne invitere vaksne med annan religion og kultur inn i barnehagen.

Nærmiljø og samfunn

Barna er ein stor del av samfunnet og spelar ei stor rolle i nærmiljøet sitt både no og i framtida. Barnehagen skal legge til rette for at barna får erfaringar med og forståing av det samfunnet og nærmiljøet dei er ein del av. Me ynskjer at barna skal få ei kjensle av og erfaringar med kva nærmiljøet deira har å by på, samtidig som dei lærer å vise respekt for eigne og andre sine eigendelar. Gjennom barn sin medverknad i kvardagen vil dei og få sitt byrjande møte med det demokratiske samfunnet.

Mål:

- Barna skal møte samfunnet og nærmiljøet sitt på ein positiv måte som er prega av tillit og nysgjerrighet.

Korleis jobbar me med nærmiljø og samfunn?

- Me deler oss i smågrupper og går på tur i nærmiljøet.
- Me oppsøker lokale bedrifter, sjåverdigheter, bibliotek og liknande.
- Dei vaksne samtalar med barna om det me ser undervegs på turen og etter turen.
- Dei vaksne legg opp til felles opplevingar i gruppa.
- Personalet må ta ting på sparket/endra planar for turen om det dukkar opp noko spennande på vegen.
- Sørgje for at barna får øve seg på korleis ein oppfører seg i trafikken.

Tal, rom og form

Barn er opptekne av tal, rom og form frå tidleg alder. Dei prøver å finne mening, struktur og oversikt i kvardagen sin og livet elles. Det blir difor viktig at personalet er lyttande og observerande når dei jobbar med dette fagområdet saman med barna. Barna skal lære å sjå moglegheiter og utfordringar på vegen mot ein matematisk forståing, og dei skal vite kva verktøy dei skal nytte seg av.

Mål:

Barna skal få erfaring med ulike former og mønster, og få kjennskap til matematiske omgrep som me nyttar i kvardagen.

Korleis jobbar me med tal, rom og form?

- Me jobbar med teljing i ulike settingar. Me snakkar om til dømes kor mange brødkiver dei har ete, kor mange sysken dei har heime, kor mange dyr dei har på garden og andre samtaleemne.
- Me skal ha samarbeidsprosjekt der me løysar oppgåver saman. Til dømes kan oppgåver vere å rydde i lag, sortere i lag, leike butikk og lage mat saman. Me vil og arbeide med måling der me måler kor store forskjellige gjenstandar i barnehagen er. Måling er også noko me brukar når me skal lage mat.
- I konstruksjonslek er det fleire høve til å lære om tal, rom og form. Lego og andre typar byggeklossar er spanande aktiviteter der barna øver på logikk, fargar, formar, tal og ikkje minst på å dele.
- Forskjellige spel er også noko me skal bruke i arbeid med fagområdet og sosial kompetanse. Her lærar barn om tidtaking, teljing, deling og logikk.

Årshjul

Faste aktivitetar i år:



Fokusområde

Psykisk helse og livsmeistring

Barna sin hjerne er ikkje ferdig utvikla, og barn forstår seg sjølv og verda der ute mykje dårlegare enn vaksne. Det skal så lite til før barn vert overvelta og forvirra av inntrykk og kjenner uro inne i seg. Dersom omsorgspersonar er nær barna og viser forståelse for kva dei føler og opplever, vert dei igjen trygge og rolige på innsida. Små barn er difor heilt avhengig av vaksne for å læra å forstå seg sjølv og verden, og for å kunne regulere følelsane sine

Vaksenrollen

Det handlar om å læra barn å meistre livet og stå i seg sjølv. Om korleis me vaksne skal vera i møte med barn slik at dei opplever seg respektert, høyrdde og verdifulle. Som vaksne skal me til ei kvar tid tenke «Kva er det med meg som gjer at eg reagerer med denne følelsen på det barnet gjer eller seier?». Det handlar om å flytte fokuset over på dei vaksne. Det finns ikkje vanskelege barn, men barn som har det vanskeleg.

Det å ta ansvar for eigen relasjonskvalitet til kvart enkelt barn ein arbeidar med, er profesjonell omsorg. Dette krev kunnskap. Ein må klare å sjå vekk frå negative reaksjonar i seg sjølv: Alle barn treng dei vaksne sin empati, ømheit og vilje til omsorg. Eit av dei viktigaste behova barn har er å føle seg verdifulle. Sjølv om nokre barn utfordrar oss, vil me utgjere ein viktig forskjell om me hjelper desse barna til å kjenne seg viktige og verdsette.

Kva er mobbing?

Mobbing er eit omgrep som vert nytta ulikt i ulike samanhengar. I «Manifestet mot mobbing» vert mobbing definert som: «*gjentatt negativ eller "ondsinnet" atferd fra en eller flere rettet mot noen som har vanskelig for å forsvare seg. Systematisk utesettning eller gjentatt erting på en ubehagelig måte er også mobbing*» (Manifest mot mobbing 2011 - 2014).

- Mobbing er når ein person eller ei gruppe gjentekne gonger og over tid plagar og trakasserer eit offer.
- Mobbing handlar om makt og avmakt, og det er eit skeivt maktforhold mellom den som mobbar og den som vert mobba.
- Mobbing blant småbarn kan førebyggjast ved at vaksne er merksame på det einskilde barna sin trivsel og på samværsmønster i barnegruppa.
- Mobbing i barnehagen kan stoppast av aktivt deltagande vaksne som grip inn når det er naudsynt.

For å presisere: Vilkårlig erting, konfliktar, enkelte tilfelle av slåssing og utesettning er ikkje mobbing. Mobbing i barnehage handlar om at barn vert plaga

og krenka systematisk. Midlane kan vere slag og spark, ignorering, utestenging og erting. Dette føregår ikkje tilfeldig, og rammer ikkje tilfeldig. Midlane vert nytta systematisk over tid.

Korleis kan me førebyggje mobbing?

For å førebyggje mobbing, er det viktig at ein ikkje "slepp" temaet. Mobbing bør inngå som tema på dei ulike møta i barnehagen. Vidare bør ein utarbeide system for observasjon og refleksjon. Som førebyggjande faktor trekk me særlig fram arbeid med barna sin sosiale og språklege kompetanse og vaksenrolla.

Språklig kompetanse: Å kunne setje ord på eigne tankar, opplevingar og kjensler er svært viktige språklige ferdigheter. Barna treng støtte frå vaksne som kan undre seg saman med barnet. Barnet kan då få "vende blikket innover", og kjenne etter korleis det opplever ulike situasjoner. Dette er nødvendig for både barn som mobbar og vert mobba.

Sosial kompetanse som ressurs mot mobbing: Sosial kompetanse handlar om å lukkast i å omgås andre og er viktig både for å unngå og å stoppe mobbing. Sosial kompetanse er ein ressurs for å meistre stress og motgang og den kan verke som ein "vaksinasjonsfaktor" mot problemåtferd. Sosial kompetanse er samansett av ulike sosiale eigenskapar som er vesentlige å meistre:

- **Empati og rolletaking:** Innleving i andre sine kjensler og forståing for andre sine perspektiv og tankar.
- **Prosocial åtferd:** Positive sosiale haldningar og handlingar som å hjelpe, oppmunstre og dele med andre.
- **Sjølvkontroll:** Å kunne utsetje eigne behov og ynskjer i situasjoner som krev tidsnøting, kompromissar og felles avgjerd og konfliktløysing.
- **Sjølvhevding:** Korleis ein kan hevde seg sjølv og eigne meiningar på ein god måte, og tørre å stå imot gruppepress og å bli med i leik og samtale som allereie er i gong.
- **Leik, glede og humor:** Å kunne skilje leik frå annan aktivitet, tolke leikesignal, og la seg rive med og føle glede, slappe av, spøke og more seg.

Det er i det daglige samspelet med andre barn og vaksne at små barn lærer korleis dei skal vere mot andre. Av den grunn er det viktig å vurdera kvaliteten på ulike former for leik, samspel og aktivitetar. Når barn strevar i det sosiale samspelet, treng dei hjelp og støtte frå dei vaksne. Eit barn som strevar treng ikkje kjeft for det "gale" barnet gjer, snarare treng det å få handlingsalternativ - slik at dei kan utvikle nye strategiar som er meir hensiktsmessige. Dei vaksne må skildra den ønska åtferda. Barn som strevar med å tolke og forstå det sosiale samspelet, treng vaksne som kan omsetje det til dei. Slik kan barnet forstå andre - og slik kan det lære å setje ord på eigne tankar og opplevingar.

Aktive og tydelige vaksne. I heftet "mobbing i barnehagen" (Barne- og familiedepartementet) vert det presisert at passivitet hos personalet er svært uheldig. Det kan vere med på å skapa upersonlige, kalde og ekskluderande miljø og relasjonar i barnehagen. Bruk av primærkontakt, arbeid med metodisk opplegg er også førebyggjande faktorar.

Barna treng vaksne som:

- Er aktive og tydelige.
- Er nære og omsorgsfulle.
- Ser, lyttar og verdsett barna.
- Rettleiar og støttar barna.
- Er medvitne på at dei har ansvar for kvaliteten i relasjonane til barna.
- Leikar og er aktivt deltagande i det barna er opptekne av.
- Veit korleis vanskelige situasjonar skal handterast på ein positiv måte.
- Tek ansvar for å skapa eit miljø prega av vennskap og sosial tryggleik for alle barn.
- Er profesjonelle i møte med dei føresette.

Organisering. Eit viktig tiltak vil også vere å sjå på korleis ein organiserer barnegruppene. Ved å vere i smågrupper i løpet av dagen, får dei vaksne ein tettare relasjon til barna. Gruppene kan vere ute/inne/på småturar, og med ulikt innhald. Slik får også dei enskilde barna eit meir tilpassa tilbod i barnehagen, utifrå sine behov. Det vil vere svært førebyggjande, fordi dei vaksne kan fange opp signal tidleg, er meir aktivt deltagande, og får støtta og rettleia barna i deira språklige og sosiale utvikling. Både vaksne og barn har færre å forholde seg til, noko som skapar meir ro.

Observasjon av barnehagen sitt oppvekstmiljø

- Er miljøet i barnehagen prega av ein atmosfære som bidreg til at barn beheld sin naturlige respekt for og toleranse for skilnader?
- Fremjar miljøet det enkelte barn si utvikling av sosial kompetanse?

Dette er observasjonsspørsmål som kan nyttast i kvardagen til personalet i Terna barnehage, som utgangspunkt for refleksjon på møter m.m. Om ein kartlegg jamleg, kan ein sjå om det er endringar og pedagogisk leiar kan setje i verk relevante tiltak på si avdeling.

Dei vaksne sin relasjon til barna:

- Er dei vaksne anerkjennande og støttande for barn sine eigne initiativ, eller meir prega av å gi beskjedar, formidle eigne tankar og å kontrollere at barna fylgjer reglane som er sett?

- Vert alle barn lagt merke til, eller er det nokre som alltid blir sett og hørt mens andre vert oversett?
- Er det nokre barn som stadig får positiv merksemd, medan andre ofte får negativ merksemd?
- Er det eit mønster i at det er lettare å tru på bestemte barn si forklaring på konfliktar og hendingar enn andre si forklaring?
- Tar alle dei vaksne initiativ til å snakke med og finne på ting med alle barn, eller er det dei same barna de helst pratar med, og dei same dei helst ikkje spontant tek kontakt med?
- Har dei større tålmod med og evne til å fylgje opp enkelte barn, mens andre raskare vert avbrotne?
- Har dei vaksne medvit om skilnaden på humor og ironi?

Miljøet i barnehagen:

- Er miljøet prega av gjensidig omsorg, anerkjenning og varme, eller er det prega av mykje erting og kritiske kommentarar til og om kvarandre?
- Er miljøet i hovudsak inkluderande, eller er det prega av ekskludering av enkeltbarn?
- Er samspelet mellom barna prega av klare sosiale hierarki eller av likeverd og veksling av kven som bestemmer og kven som til ei kvar tid får vera med?
- Er det ein trygg og avslappa tone prega av humor, spontanitet, oppmuntring og glede over kvarandre si meistring, eller er miljøet snarare prega av prestasjonskrav og konkurrerande holdningar til kvarandre?

Korleis kan me avdekka mobbing?

- Barnesamtalar - åleine og i gruppe.
- Foreldresamtalar .
- Vaksne som er tilstades, som leikar og som samtalar om korleis barna har det.
- Observasjon/kartlegging av barn/barnegruppa/avdelingane sitt oppvekstmiljø.
- Kompetanseheving i personalgruppa om mobbing blant små barn.

Tiltak når mobbing skjer

Tiltak må rettast mot både individ, grupper og heile miljøet i barnehagen. Mobbing må handterast med klokskap. Dei vaksne må vera medvitne om at barn som vert mobba, ikkje vert tillagt ansvaret. Samtidig må ein skilje mellom person og handling - det er barnet si handling som er uakzeptabel.

I høve til barna:

- Oppfylgingssamtale med dei involverte barna.
- Vurdere å informere heile barnegruppa.
- Vurdere å opprette fadderordning.

- Vurdere å søkje rettleiing.
- Dei tilsette skal informerast, og få beskjed om å observera samspelet mellom dei barna det gjeld.
- Dei tilsette skal verta einige om/utarbeida ein felles strategi for å stoppe mobbing STRAKS.

I høve til dei føresette:

- Pedagogisk leiar har ansvar for å informere dei føresette når mobbing er konstatert, dette gjeld både til dei/den som mobbar og den/dei som vert mobba.
- Ha samtale med dei føresette. Vurder om styrar skal vere med.
- Bli einige om tiltak som skal setjast inn for å stoppa mobbinga. Kva kan dei føresette bidra med?

I høve til barnehagen sitt oppvekstmiljø:

- Miljøet i barnehagen og avdelinga skal jamnleg kartleggjast ved bruk av observasjonsspørsmåla.
- Pedagogisk leiar har ansvar for å utarbeide og gjennomføre tiltak.
- Styrar må informerast om arbeidet og skal hjelpe pedagogisk leiar i arbeidet.

Les meir i Terna barnehage sin handlingsplan for mobbing, som de finn i Vigilo.

Å meistre med kroppen

Øygarden er ein øycommune omkransa av mykje sjø, og har store vatn. Sjø og vatn er ofte leikeplass for barn, og såleis er det viktig at alle lærer seg å ha nær omgang med sjø og vatn. Å læra å symje tidleg i barndomen er difor viktig for å kunna delta i og vera fortruleg med ulike aktivitetar i og rundt vatn.

Det er ei stor glede og tilfredstillande å meistre det våte element. I vatnleik utfordrar barn kvarandre, og det gjev dei ny dugleik. Det er også viktig å lære barna teknikkar som kan hjelpe dei til å verta meir sjølvstendig i vatn.

Turen til og frå bading byr og på andre utfordringar som sosial og motorisk trening, til dømes av- og påkledning, å ferdast i trafikken samt å verta kjent med nærmiljøet.

Vatntilvenning i Terna barnehage

Me startar vatntilvenning kor barnet vil læra seg det mest grunnleggjande ved å opphalde seg i vatn. Barna beveger seg rundt i bassenget, leiker, spruter vatn, henger på kanten, vasker ansiktet og så vidare. Dette er avgjerande for

tryggleiken dei treng når me etter kvart skal gje dei utfordringar som å dykke under vatn.

Det første året handlar stort sett om frileik i vatn, målet er at alle skal kose seg og verta trygge med å bevega seg.

Etter kvart lærer barnet å dukke under vatnet, plukke opp ting frå botnen og å halde augene opne under vatn.

Det neste steget dreier seg om å flyte, både på mage og rygg, med armane strake, kunne rotere frå mage til rygg og omvendt. Vidare lærer barna å gli, både på mage og rygg, og kjenne korleis motstand i vatn kan reduserast gjennom å endre kroppen si stilling.

Det siste steget i vatntilvenninga er å skape framdrift, altså å bevege armar og bein på ein slik måte at ein beveger seg framover.

Gangen i opplæringa er altså: Vatntilvenning, dykking, flyting, gliding og framdrift.

Terna barnehage har tilsette som er utdanna i fyrstehjelp og livredning. Det er alltid fleire vaksne tilstade i bassenget for å ivareta tryggleiken.

De utrolige årene (DUÅ)

DUÅ sitt barnehageprogram er eit universalforebyggjande program som rettar seg mot barn i alderen 3 - 6 år. Programmet er barnehageomfattende, noko som inneber at heile personalgruppa i barnehagen får opplæring i programmet. Når me brukar programmet som universalforebyggjande tiltak er målet å utvikle profesjonell gruppeleiing. Slik lærer me tilsette i barnehagen opp til å skape positive relasjoner til barn, bringe barn i læringsposisjon, førebyggje uro og problem samt handtere åtferdsutfordringar når desse oppstår.

I oppseding av barn ligg kjærleik, varme, tryggleik, føreseieleighet, omsorg, oppmuntring og ansvar. Og det er desse kvalitetane som dannar basis for rettleiing, grenser og konsekvensar. Med desse kvalitetane i botn er utgangspunktet for læring godt:

- o **Positiv forsterkning** - me gjev merksemd til positiv åtferd, og dermed forsterkar me det som me vil ha meir av.

- o **Beløning og ros** - me forsøker å legge merke til det barnet meistrar og kan. Me fokuserer på det me vil at barna skal gjere, i staden for å bruke ord som ikkje/nei.
- o **Pustepause** - når barn blir veldig sint eller lei seg, kan dei trenge hjelp av vaksne for å roe seg ned.
- o **Tydelege vaksne** - me ønskjer at barna skal oppleve trygge og forutsigbare vaksne.
- o **Me stadfestar** og set ord på barna sine handlingar og kjensler.

Cos

Circle of Security (COS), eller tryggleikssirkelen på norsk, er en brukarvenleg modell for å analysere og tolke barn si åtferd, førelsar og behov for omsorg. Modellen har som mål at barnet utviklar en trygg tilknyting. I Terna er det eit mål at alle tilsette skal vera kursa i å bruka COS.

Dei eldste i barnehagen - førskulebarn

Trollgarnet er avdelinga for dei som har eit år att i barnehagen. Her arbeidar me med skuleførebuande aktivitetar.

Dinosaurskulen i smågruppe har som mål å styrke barn si emosjonelle og sosiale kompetanse, samt styrke barnet sitt sjølvbilete og oppleving av meistring. Barna øver på å kjenne att og forstå førelsar hjå seg sjølv og andre, ta andre sitt perspektiv, utvikle betre dugleik i forhold til problemløysing og konflikthandtering, samt sinnemeistring og sjølvkontroll. Barna øver og på sosial dugleik som å lytte og vente, ta kvar sin tur, verte samde, stille spørsmål, dele, hjelpe, samarbeide og gje kvarandre positive tilbakemeldingar.

Når barnet har opparbeida eit større repetoar av problemløysingsstrategiar og fått styrka sin sosiale dugleik, erfarer me ofte at den opposisjonelle åtferda vert lågare. Me øver/trener på ulike tema gjennom praktisk orienterte metodar, mellom anna gjennom hjelp av store handdukker, samtale med utgangspunkt i DVD-vignettar, rollespel og leik, samt ulike tilrettelagte aktiviteter som er knytt opp mot tema.

Utover det er dei eldste i barnehagen...:

- Dei eldste, har andre og fleire turar
- Me arbeidar etter tema/prosjekt
- Me trenar på å verta sjølvstendig
- Me har stort fokus på å få høyra til i ei gruppe

- Me trener på å verta kjent med bokstavar og tal
- Eit mål er at alle skal kunna skriva og/eller kjenna igjen namnet sitt
- Høgtlesing, dialoglesing, songar, rim, regler og regelleik
- Meistring og livsglede

Overgang barnehage - skule / SFO

I Terna barnehage går førskulebarna som tidlegare nemnt saman på ei eigen avdeling; Trollgarnet. Tanken er at førskulebarna skal få auka progresjon i dei opplevingane me gjer dei. Blant anna får barna oftare bading i basseng, gymleik i gymsal, turar og skuleførebuande aktivitetar. Barna går på Dinoskulen to gongar i veka. Barnehagen skal i samarbeid med skulen, leggje til rette for borna sin overgang frå barnehagen til fyrste klasse og eventuelt skulefritidsordning.

Våren før skulestart tek barnehagen barna med på besøk til den det skal byrje. Barnehagen har og overføringssamtalar med skulen før barna tek til i fyrste klasse. Øygarden kommune har eigen skuleførebuande plan for overgang frå barnehage til skule.

Samarbeid mellom heim og barnehage



«Barnehagen skal i samarbeid og forståing med heimen ivareta barn sine behov for omsorg og leik, og fremme lærings- og danning som grunnlag for allsidig utvikling»

Barnehagelova § 1 - Formål

Det er foreldra som har ansvaret for borna si oppseding og danning. Barnehagen representerer eit kompletterande miljø til heimen, og barnehagen må vise respekt for ulike familieformer.

Me vil ha nøgde foreldre, og kontakten skal byggja på forståing og samarbeid. Med forståing meiner me gjensidig respekt og anerkjennning for kvarandre sitt ansvar og oppgåver andsynes barnet.

Foreldre og personale har felles ansvar for at borna trivst og utviklar seg på ein best mogeleg måte. Foreldra skal vere trygge på at barnet deira vert sett og respektert. Dei skal kunne ta opp ting som vedkjem barnehagen eller barnet sitt, når det måtte passe og sjølv om det skulle innebere kritikk. Me ynskjer at det skal vere tid og høve til uformell kontakt ved levering og henting, sjølv om det mange gonger er svært travelt på desse tidene. To individuelle samtalar i året ligg fast, men dersom det er ynskje eller behov tek me samtalar gjennom heile året.

Fast samarbeid som foreldre og føresette har moglegheit til å delta på i barnehagen:

- Samtale med nye foreldre i tilvenningstida.
- Startsamtalen.
- Det daglege møtet.
- Samtale mellom pedagogisk leiar og det einskilde foreldrepar/føresette minst to gongar kvart år.
- Foreldremøte.
- Foreldreutval - FAU (to føresette frå kvar avdeling).
- Arrangement i barnehagen.
- Samarbeid med foreldrerådsrepresentantane i Samarbeidsutvalet (SU).

Planlegging, dokumentasjon og vurdering

- **Å planlegge** i barnehagen inneber at me skal bruka fagkunnskap om barn si utvikling, leik og læring slik at innhaldet er tilpassa dei barna som me til ei kvar tid har. Planane i barnehagen skal vera heilskaplege og systematiske. Barn skal kunna vera med i planprosessar, og planlegginga skal ta utgangspunkt i overordna mål for barnehagen. Dette skal sikre at me følgjer dei føringane som er lagt til drifta. I planlegginga skal me gjera bruk av dei menneskelege og materielle ressursane i barnehagen, nærmiljøet og naturen rundt oss.
- **Å dokumentere** er å gjera noko synleg, og å dele det med andre. Me ønskjer at det innhaldet me legg til rette for i barnehagen skal vera synleg for foreldre og føresette. Det betyr mykje for foreldre og føresette å få innsikt i barnet sin kvardag, særleg for barn som ikkje kan fortelje kva dei har vore ein del av. Foreldre og føresette si interesse og engasjement betyr og mykje for barnet.

Dokumentasjon gjev difor føresette moglegheit til å samtale med barn om kva dei er oppteken av. Gjennom dokumentasjon kan ein og verte betre kjent med barnet sin kvardag. Dokumentasjon i barnehagen vil verta gjort kjent som bileter på Vigilo, månadsbrev, utstillingar og besøk i barnehagen.

- **Å vurdere** er ein kontinuerleg prosess. Tilsette i barnehagen skal ha eit kritisk blick på eigen praksis med mål om å heve kvaliteten. Tilsette skal evaluere sitt arbeid med barna for å sjå om det er i samsvar med det ein har forplikta seg til å arbeide med i barnehagen. Når tilsette planlegg skal ein fyrst gjera vurderingar på kva som fungerer, slik at ein kan byggja vidare på det. Gjennom dette eliminerer ein det som ikkje fungerer. Såleis må ein vurdere innhald opp mot barna og den barnegruppa ein til kvar tid har. Ein må analysere korleis organisering og arbeidsmåtar fungerer før ein tolkar det i lys av teori, samt føringar som er lagt i lov om barnehagar, rammeplanen og kommunale planverk.

Kontaktinformasjon

Avdeling/person	Telefon
Trollgarnet	992 16 133
Håven - Krabbane	992 16 134
Håven - Strandkrabbane	941 30 467
Snurpenota	992 16 135
Kilenota	992 16 136
Kontor Rong	992 16 132
Styrar	992 16 137

Vigilo

Barnehagen vår brukar Vigilo. Vigilo er eit datasystem som barnehagen nyttar for blant anna å betre kommunikasjonen med foreldra. Foreldre får tilgang via nettet, med eit brukarnamn og passord som ein får av barnehagen.

Som forelder/føresett i Terna barnehage får alle sin eigen unike brukar i vår kommunikasjons- og informasjonsportal, Vigilo. Her finn du all informasjon du treng, som til dømes årsplan, månadsplanar og dagsrapporter. Du kan også kommunisere med oss gjennom denne portalen. Samtidig får du tilgang til mange bileter kvar einaste veke, slik at du kan følgje med på kva som skjer i barnehagen og hjå oss i kvardagen.

